

Netolice, opona Pohled na Netolice před restaurováním

Netolice, opona Pohled na Netolice po restaurování

Součástí chráněného památkového fondu je i velmi specifický druh památek regionálního významu, kterými jsou historické opony amatérských divadelních spolků. Základní informace poskytuje databáze českého amatérského divadla (<http://www.amaterske-divadlo.cz/>). V letech 2009–2014 se v Jihočeském kraji povedlo zrestaurovat tři z nich. Impulzem pro obnovení zájmu byla aktivita zástupců obcí jako vlastníků opon a iniciativa místních patriotů. V jednotlivých obcích se uskutečnily veřejné finanční sbírky a ve všech třech případech přispěl finanční částkou rovněž Jihočeský kraj. Všeobecně jsou historické divadelní opony považovány za nostalgický pozůstatek zlatých časů kulturní spolkové činnosti a připomínají divadelní tradice, občanskou pospolitost i národní a lokální patriotismus, který je na některých místech pociťován i dnes, na jiných již bohužel vymizel. Motiv na oponě z Radomyšle odkazuje na národní pověsti (setkání knížete Oldřicha a krásné pradleny Boženy), opony z Bavorova a Netolic poukazují na ideál české venkovské krajiny, v druhém případě dokonce s funkcí cenného dokumentačního záznamu (konkrétní pohled na město včetně zámecké vily Kratochvíle od jihozápadu).

Všechny tři opony byly v havarijním stavu a restaurátorskými zásahy se je podařilo zachránit. Plátna trpěla dlouhodobým svinutím, při kterém došlo k horizontálním zlomům a k vydrolení barevné vrstvy. Prachem, špínou, cákanci vápna i ptačím trusem byla znečištěna rubová i lícová strana opon, lokálně se v malbě objevily zažloutlé skvrny z vlhkosti a plíseň. V minulosti se opony vyspravovaly záplatami, přesto se ve zřehlé materiálu vytvořily nové trhliny, lokálně byly též rozpárané jednotlivé pruhy plátna. Navinovací mechanismus se u žádně z opon nezachoval.

Restaurátorský postup byl ztížen velkými rozměry památek. Torzální zbytky dřevěných tyčí byly demontovány a s ohledem na nové využití vytvořeny nové dřevěné konstrukční prvky (k zavěšení opon pro jejich trvalou prezentaci). Odstraněny byly předcházející méně zdařilé vysprávký (záplaty, tmely, retuše), žehlením s mírným napařením se šetrně zarovnal nerovnosti a zlomy. Barevné vrstvy se podařilo zafixovat, vytmelit, scelujícím způsobem vyretušovat a na závěr povrchově konzervovat. Okraje byly podlepeny pruhy plátna a lemovkou.

Netolice, snímání starých záplat na oponě

Bavorov, opona Kde domov můj po restaurování

Radomyšl, opona Oldřich a Božena po restaurování

Divadelní opony

opona Oldřich a Božena, Radomyšl (okres Strakonice), úřad Městysu Radomyšl, vlastník: městys

technika: temperová malba na plátěné podložce, 230 x 520 cm
akademický malíř Máca, 1930

zhotovená pro potřeby místního divadelního spolku na náklady hasičského spolku, dle obecní kroniky u příležitosti otevření nové sokolovny a zřízení nového jeviště
restaurování: Helena Mücková, 2009–2010

opona Pohled na Netolice, Netolice (okres Prachatice), divadelní sál radnice, vlastník: město

technika: temperová malba na plátěné podložce, 583 x 540 cm
František Fert (potvrzeno nálezem signatury po sejmutí záplaty), 1922

zhotovená pro potřeby divadelních spolků Tyl a Sokol u příležitosti přestavby divadla, zajímavostí jsou záměrně prostříhané a obšité otvory pro oči k pozorování publika
restaurování: Milan Kadavý a Alena Kadavá-Grendysová, 2012–2014

opona Kde domov můj, Bavorov (okres Prachatice), expozice Panský dům, vlastník: město

technika: křídlová malba na plátěné podložce, rozměr: 245 x 405 cm
Josef Jakší, 1895

zhotovená pro ochotnický spolek Šumavan, předloha Josef Mánes
restaurování: Tomáš Skořepa, Jiří Mašek, 2013

Radomyšl, opona Oldřich a Božena před restaurováním

Radomyšl, tmelení poškozených míst